

CRNA GORA
UPRAVA ZA STATISTIKU

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

BIZNIS DEMOGRAFIJA

	METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA	
--	--------------------------------	--

Podgorica, maj 2024. godine

SADRŽAJ

Pravni osnov.....1

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA.....1

Izvori prikupljanja podataka.....1

Definicije.....1

Obuhvat.....2

Pravni osnov

Pravni osnov za obradu, pripremu i diseminaciju podataka o Biznis demografiji je Uredba (EC) br. 295/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. marta 2008. godine o strukturnoj biznis statistici (Aneks IX).

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori prikupljanja podataka

Osnovni izvor podataka o Biznis demografiji u Crnoj Gori je Statistički biznis registar koji se, na osnovu Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, vodi u Upravi za statistiku.

Definicije

Statistički biznis registar je skup podataka o pravnim jedinicama (privrednim subjektima) i statističkim jedinicama. Osnovni izvor podataka za vođenje i održavanje Statističkog biznis registra (SBR) je Centralni registar privrednih subjekata koji je nadležan za registraciju pravnih lica, njihovih organizacionih jedinica i fizičkih lica, kao i Poreska Uprava.

Poslovni subjekti su pravna i fizička lica koja obavljaju neku djelatnost na teritoriji Crne Gore, prethodno registrovana od strane nadležnog organa u skladu sa zakonom.

Poslovni subjekti su osnova za kreiranje i ažuriranje statističke jedinice - preduzeća.

Pravna lica su svi oblici pravnih struktura koje su organizovane po propisima zemlje (privredna preduzeća, ustanove, udruženja i druge organizacije) sa utvrđenim pravima i obavezama, a koje danom registracije u odgovarajući nadležni registar, stiču status pravnog lica.

Fizička lica su subjekti (samostalni vršioци djelatnosti, zanatlije, samostalni preduzetnici) koji imaju prava i obaveze, a status pravnog (poslovnog) lica im se priznaje na osnovu postojećih zakonskih propisa.

Statističke jedinice su jedinice koje se formiraju samo prema statističkim kriterijumima (u statističke svrhe).

Preduzeće je osnovna statistička jedinica i najmanja kombinacija pravnih jedinica, odnosno organizaciona jedinica, proizvođač dobara i usluga, koja ima određeni stepen autonomije u odlučivanju, posebno u raspodjeli svojih tekućih resursa (Uredba EU (EEC) br.696/93 o statističkim jedinicama).

Populaciju aktivnih preduzeća čine ona preduzeća koja imaju ili promet i/ili zaposlenost u bilo kom trenutku tokom referentne godine.

Pretežna djelatnost je djelatnost koja ima najveće učešće u strukturi prihoda preduzeća ostvarenih obavljanjem djelatnosti.

Rođenja i smrti preduzeća su osnovni demografski događaji.

Rođenje preduzeća je nezavisan događaj koji utiče na samo jedno preduzeće u populaciji aktivnih preduzeća i uključuje stvaranje nove kombinacije faktora proizvodnje. Događaji poput spajanja, raspada, preuzimanja, odvajanja su isključeni iz procesa stvaranja novonastalog preduzeća. Ponovno aktiviranje preduzeća koje je bilo u mirovanju kraće od dvije godine takođe se ne smatra rođenjem preduzeća. Nova preduzeća se identifikuju poređenjem populacije aktivnih preduzeća u referentnoj godini xx sa populacijom aktivnih preduzeća u godini xx-1 i populacijom aktivnih preduzeća u godini xx-2.

Smrt preduzeća predstavlja raspad kombinacije faktora proizvodnje uz ograničenje da nijedno drugo preduzeće nije uključeno u događaj. Događaji poput spajanja, raspada, preuzimanja, odvajanja isključeni su iz smrti preduzeća, kao i ponovnog aktiviranja preduzeća koja su bila u mirovanju kraće od dvije godine i ponovo pokrenula svoju djelatnost. Umiranja preduzeća se identifikuju poređenjem populacije aktivnih preduzeća u referentnoj godini xx sa populacijom aktivnih preduzeća u godini xx+1 i populacijom aktivnih preduzeća u godini xx+2.

Referentna godina je godina za koju se izračunava populacija aktivnih preduzeća, rođenih i umrlih preduzeća.

Preživjelo preduzeće je preduzeće rođeno u godini xx ili koje je preživjelo godinu xx iz prethodne godine i aktivno je, odnosno ima promet i/ili zaposlenje u narednoj godini xx+1. Populacija preživjelih preduzeća se identifikuje upoređivanjem populacije novonastalih preduzeća i preživjelih preduzeća u godini xx sa populacijom aktivnih preduzeća u godini xx+1.

Obuhvat

Poslovna demografija obuhvata populaciju aktivnih preduzeća čija osnovna djelatnost prema klasifikaciji djelatnosti KD 2010 pripada sektorima:

- B - Vađenja ruda i kamena;
- C - Prerađivačka industrija;
- D - Snabdijevanje električnom energijom;
- E - Snabdijevanje vodom;
- F – Građevinarstvo;
- G - Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala;
- H - Saobraćaj i skladištenje;
- I - Usluge pružanja smještaja i ishrane;
- J - Informisanje i komunikacije;
- K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (bez klase 64.20-Djelatnost holding kompanija);
- L - Poslovanje nekretninama;
- M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti;
- N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti;
- P – Obrazovanje;
- Q - Zdravstvo i socijalna zaštita;
- R - Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti;
- S - Ostale uslužne djelatnosti.

Osim klase 64.20, isključena su i preduzeća koja po svojoj osnovnoj djelatnosti pripadaju sljedećim sektorima:

- A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo;
- O - Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje;
- T - Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca;
- U - Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela.

Izdaje i štampa Uprava za statistiku (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske 2 (+382) 20 230 - 811, faks (+382) 20 230 - 814

Pripremio:

Odsjek za statističke registre i klasifikacije

contact@monstat.org